

Uudenkaupungin kaupungin kotouttamisohjelma

2023–2025
(luonnos)

Sisällys

1	—	Kotouttamisohjelman tausta ja tavoitteet	4
2	—	Kotouttamisen edistäminen	5
		2.1. Kotouttamista ohjaava lainsäädäntö	5
		2.2. Kotouttamista ohjaavat strategiat	6
		2.3. Uudenkaupungin strategia lähtökohtana kotoutumiselle	7
3	—	Uudenkaupungin toimintaympäristö	8
		3.1. Katsaus Uudenkaupungin maahanmuutto- ja pakolaistilanteeseen	9
		3.1.1. Ukrainalaisten tilanne Uudessakaupungissa	10
		3.1. Hyvät väestösuhteet	11
4	—	Kotoutuminen Uudessakaupungissa	13
		4.1. Viranomaispalvelut kaikille soveltuvina	14
		4.2. Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen	15
5	—	Koulutus	17
		5.1. Varhaiskasvatus ja esiopetus	17
		5.2. Perusopetus	19
		5.3. Aikuisten perusopetus	22
		5.4. Ammatillinen koulutus ja lukio	23

Sisällys

6	—	Aktiivisuus ja osallisuus	25
		6.1. Kulttuuripalvelut	25
		6.2. Liikuntapalvelut	27
		6.3. Nuorisopalvelut	28
		6.4. Vapaa sivistystyö	29
		6.5. Taiteen perusopetus, Vakka-Suomen Musiikkiopisto	30
		6.6. Järjestötoiminta osana arkea	31
7	—	Työ ja elinkeino	32
		7.1. Elinkeino ja työllisyyspalvelut	32
		7.2. TE-Toimiston kotoutumispalvelut	34
8	—	Sosiaali- ja terveystyö	36
9	—	Asuntotoimi	36
10	—	Kotouttamisen edistämisen seuranta	37
11	—	Yhteenveto	37

1. Kotouttamisohjelman tausta ja tavoitteet

Kotouttamisohjelma on keskeinen väline, jolla kunnassa voidaan vaikuttaa kotoutumisen edistämisen sisältöön. Ohjelman tarkoitus on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Ohjelmassa on otettava huomioon kaikki kunnan alueella asuvat maahan muuttaneet oleskelun perusteesta riippumatta. Kuntien kotouttamisohjelman laatimisen lähtökohtana on laki kotoutumisen edistämisestä (KotoL), joka tuli voimaan vuonna 2011. Kunnan tai useamman kunnan on laadittava maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa (Kotoutumisen edistämistä koskeva laki 1386/2010). Kunta on oikeutettu valtion maksamiin korvauksiin kotoutumispalveluiden järjestämisestä kotoutumislain mukaisesti, mutta korvausten saaminen edellyttää voimassa olevaa kotouttamisohjelmaa.

Uudenkaupungin kaupungilla ei ole aiemmin ollut omaa kotouttamisohjelmaa, vaan Uusikaupunki oli mukana Vakka-Suomen kunnille yhteistyössä laaditussa seudullisessa kotouttamisohjelmassa vuosille 2019–2023. Seudullisessa kotouttamisohjelmassa ei ollut mukana kuntakohtaisia toimenpideohjelmaa. Alueen kuntien yhteinen ohjelma kokosi yhteen kotoutumiseen liittyvän tiedon, aineiston ja toimijat. Se antoi pohjan jokaisen kunnan oman toimenpideohjelman luomiseen. Osa alueen kunnista ei tarvinnut omaa ohjelmaa, koska kunnassa oleva ulkomaalaisten osuus oli pieni. Uudenkaupungin kaupungin valtuusto päätti, että kaupunkiin laadittiin seudullisen kotouttamisohjelman lisäksi oma toimenpideohjelma, ”Ukilaistuminen”, Uudenkaupungin kaupungin kotoutumisen toimenpideohjelma vuosille 2021–2023, joka tuki kaupungin eri palvelusektorien toimia kotoutumisen tukemisessa.

Lakia kotoutumisen edistämisestä ollaan uudistamassa ja uuden lainsäädännön on tarkoitus astua voimaan vuoden 2024 lopussa.

Uudenkaupungin kaupungin kotouttamisohjelman keskiössä on kuvata kunnan palveluita, jotka edistävät maahanmuuttajien kotouttamista Uuteenkaupunkiin ja toimenpidesuosituksia, joiden seurannalla kotouttamisen edistämistä voidaan seurata. Kotouttamisohjelman alussa luodaan katsaus kotouttamisasioiden valtakunnalliseen lainsäädäntötilanteeseen ja tarkastellaan Uudenkaupungin kaupungin strategiaa ja toimintaympäristöä kotouttamisen kohdealueena sekä tehdään lyhyt katsaus Uudenkaupungin pakolais- ja maahanmuuttotilanteeseen. Luvusta neljä alkaen kotouttamisohjelma käy läpi toimenpidesuosituksia ja palveluvalikoimaa maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi. Sosiaali- ja terveystieteiden palveluvalikoimaa ei esitellä tarkemmin, koska vuoden 2023 alusta palveluiden järjestämisestä vastaa Varsinais-Suomen hyvinvointialue (Varha). Oletuksena on, että Uudestakaupungista saadaan edelleen sote-palveluita maahanmuuttajille, kuten tähänkin asti.

2. Kotouttamisen edistäminen

2.1. Kotouttamista ohjaava lainsäädäntö

Kotoutumislain (1386/2010) Kotoutumislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Maahanmuuttajalle on tarjottava kotoutumista edistäviä ja tukevia toimenpiteitä ja palveluita erityisesti alkuvaiheessa. Näitä ovat esimerkiksi suomen tai ruotsin kielen opetus sekä tieto yhteiskunnasta, kulttuurista ja työllistymis- ja koulutusmahdollisuuksista.

Tavoitteena on, että laissa säädetyillä toimenpiteillä ja palveluilla edistetään maahanmuuttajien mahdollisuutta saavuttaa muun väestön kanssa tasavertainen asema yhteiskunnassa sekä oikeuksien että velvollisuuksien kannalta. Kotoutumislain tarkoituksena on myös edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Tavoitteena on, että laissa säädetyillä toimenpiteillä tuetaan maahanmuuttajien osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä kaksisuuntaista kotoutumista.

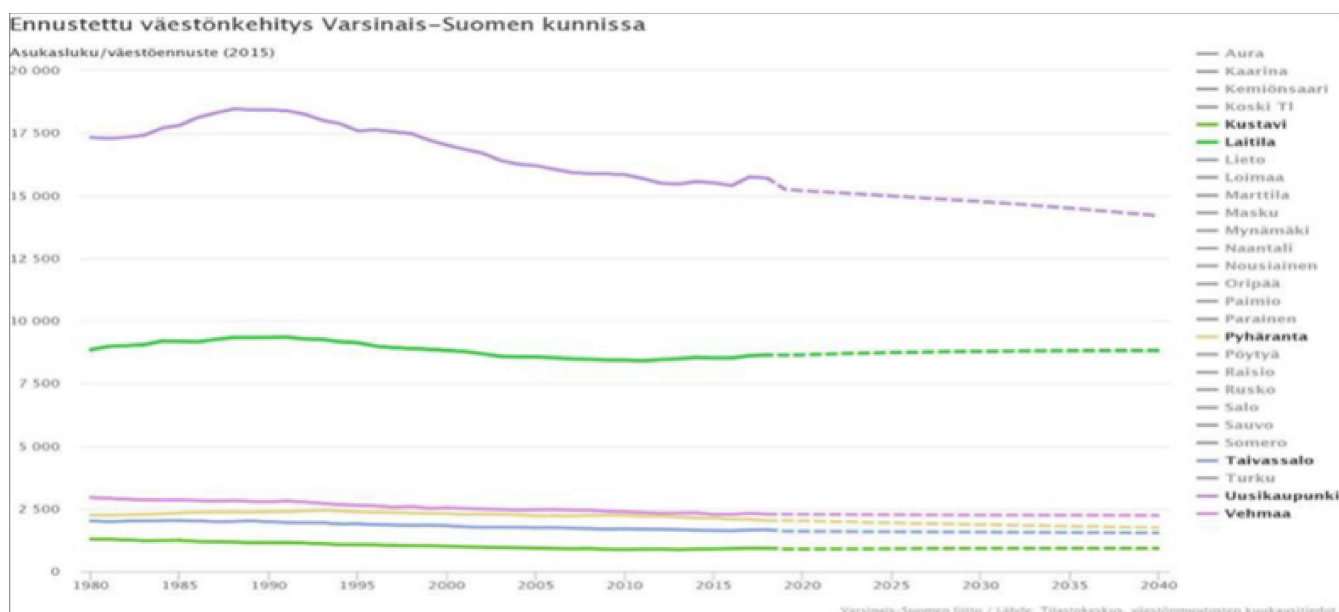
2.2. Kotouttamista ohjaavat strategiat

Varsinais-Suomen maahanmuuttostrategia 2020-luvulle julkaistiin alkuvuonna 2020. Strategian käytännön toteuttamisesta vastasi Siirtolaisuusinstituutti tehden yhteistyötä monien eri tahojen kanssa. Maahanmuuttostrategia luo suuntaviivat maakunnan tilanteelle alueella asuvia ulkomaalaisia koskien sekä tarjoaa toimenpideratkaisuja kotouttamiseen liittyviin asioihin.

Varsinais-Suomen maahanmuuttostrategian kolme päätavoitetta ovat:

1. Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen
2. Vetovoiman ja pitovoiman lisääminen
3. Hyvien väestösuhteiden edistäminen

Lähes kaikkien Vakka-Suomen kuntien strategioissa väestönkasvu on yhtenä tavoitteena, koska seutukunnan ennustettu väestönkasvu näyttää tilastojen mukaan negatiiviselta (Taulukko 1).

Taulukko 1

Kotouttamiseen panostaminen tulee nähdä Vakka-Suomen kunnissa tärkeänä osa-alueena, jos negatiivinen väestönkasvu halutaan pysäyttää.

1 Kaksisuuntaisella kotoutumisella tarkoitetaan sitä, kun Suomeen muuttaa väestöä muista maista ja kulttuureista, suomalaiset opettelevat ja sopeutuvat monikulttuurisempaan ja moninaisempaan työ- ja kulttuurielämään.

2.3. Uudenkaupungin strategia lähtökohtana kotoutumiselle

Uudenkaupungin Strategia Oikeenlaista kemiaa: Vastuullinen kasvu, Hyvä elämä ja Toimiva yhteistyö luo pohjan Uuteenkaupunkiin uusien asukkaiden kotoutumiselle.

Vastuullinen kasvu 1. Yrittäjyyden ja yritysten kasvun mahdollistava toimintaympäristö 2. Vetovoimainen ja ympäristötietoinen kaupunki 3. Tasapainoinen talous ja vastuullinen omistajapolitiikka

Hyvä elämä 1. Toimivat ja asukaslähtöiset palvelut 2. Monipuolinen ja laadukas koulutus 3. Turvallinen, kaunis ympäristö ja sosiaalisesti vahva yhteisö

Toimiva yhteistyö 1. "Oikeenlaista" johtamista 2. Innostava ilmapiiri ja toimivat kumppanuudet 3. Houkutteleva työpaikka

3. Uudenkaupungin toimintaympäristö

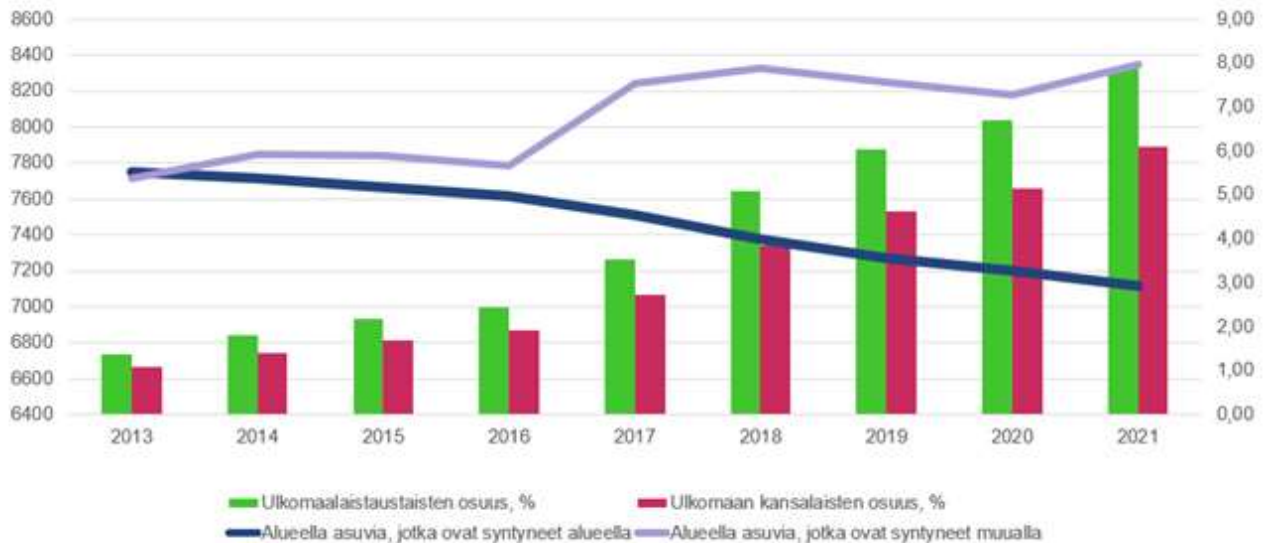
Uudet kansainväliset asukkaat ovat muuttaneet Uudenkaupungin ja lähiseudun toimintaympäristöä. Työperäinen maahanmuutto ei kuitenkaan ole mitenkään vierasta Vakka-Suomessa, päinvastoin, esimerkiksi maatalouden parissa työperäinen muutto on ollut aktiivista jo vuosien ajan, lähinnä Baltian maista ja Ukrainasta. Muuttajat ovat tulleet ennen kaikkea töihin; maatalouteen, autotehtaalle ja myös muihin yrityksiin. Tämä vaikuttaa kaupungin tarjoamiin palveluihin joka alueella. Tilastoista näkyy, kuinka suuri muutos on ja millä aikavälillä se on tapahtunut. Vuonna 2015 kaupungissa oli 357 vieraskielistä. Vuonna 2019 vieraskielisiä oli 920 henkilöä, joten kasvua muutamassa vuodessa oli tullut 545. Vuonna 2023 vieraskielisiä oli 1257 henkilöä. Vieraskieliset muodostavat merkittävän vähemmistön Uudenkaupungin asukkaista. Uudenkaupungin vieraskieliset ovat asettuneet kaupungissa erityisesti Hakametsän, Ketunkallion ja Pietolan asuinalueille.

Asukastietoja

- Koko Uusikaupunki
  - Asukasluku 15133 (23.2.2023)
  - Keski-ikä 48,7 v
  - Vieraskieliset 1257 (8,3%)
- Nuoret muuttavat pois, mutta nuoria naisia ei muuta työn perässä takaisin

Osa vieraskielisistä on henkilöitä, jotka ovat muuttaneet suoraan toisesta maasta Uuteenkaupunkiin. Tilastoissa ei näy maatalouden kausityöläisiä, joilla on ns. B-lupa ja työnteko-oikeus vain tiettyihin työ- paikkoihin. He eivät ole kirjoilla Suomessa, mutta he käyttävät kaupungin palveluita kuten vapaa-ajan palveluita: uimahalli, liikuntapaikat, kierrätyskeskus ym.

Uudenkaupungin maahanmuuttajat ovat tulleet töihin tai ovat työntekijöiden perheenjäseniä, suuri osa on tullut EU-maista. Heillä ei ole taustalla TE-toimiston kautta järjestettyä KOTO-koulutusta, jossa opiskellaan suomen kieltä ja Suomen yhteiskunnan lakeja, sääntöjä ja sanomattomia normeja. Nämä tiedot ja taidot pitää opetella itsenäisesti. Valtiolta ei tule heidän kotoutumisensa tueksi varoja, kuten valtio tukee niitä kuntia, joihin on tultu ensi- tai toissijaisen suojelun tai pakolaisuuden perusteella. Näiden palveluiden kehittämiseen on kunnan varauduttava omassa talousarviossaan.

3.1. Katsaus Uudenkaupungin maahanmuutto- ja pakolaistilanteeseen

Uusikaupunki on tehnyt sopimuksen ELY-keskuksen kanssa pakolaisten hallitusta vastaanottamisesta kuntaan vuonna 2016. Sopimuksessa kunta sitoutui ottamaan vastaan 10 pakolaista vuodessa. Uusi sopimus on tehty vuonna 2023 ja uudessa sopimuksessa kunta on sitoutunut vastaanottamaan yhteensä 10 ELY-keskuksen kotouttamislain 43 §:n nojalla osoittamaa pakolaista. ELY-keskus sopii kunnan kanssa aina erikseen sijoitettavista pakolaisista.

ELY-keskuksesta saadun tiedon mukaan Uuteenkaupunkiin ei ole vielä tullut yhtään pakolaista vuonna 2023. Uudenkaupungin pakolaistaustaiset henkilöt ovat muuttaneet kaupunkiin muualta Suomesta, eivätkä ole ELY-keskuksen kuntaan sijoittamia. Uudessakaupungissa ei ole tällä hetkellä paperittomia henkilöitä.

ELY-keskuksen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA) maksaa kunnalle korvausta kuntaan sijoitetuista pakolaisista kotoutumislain ja ELY-keskuksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

3.1.1. Ukrainalaisten tilanne Uudessakaupungissa

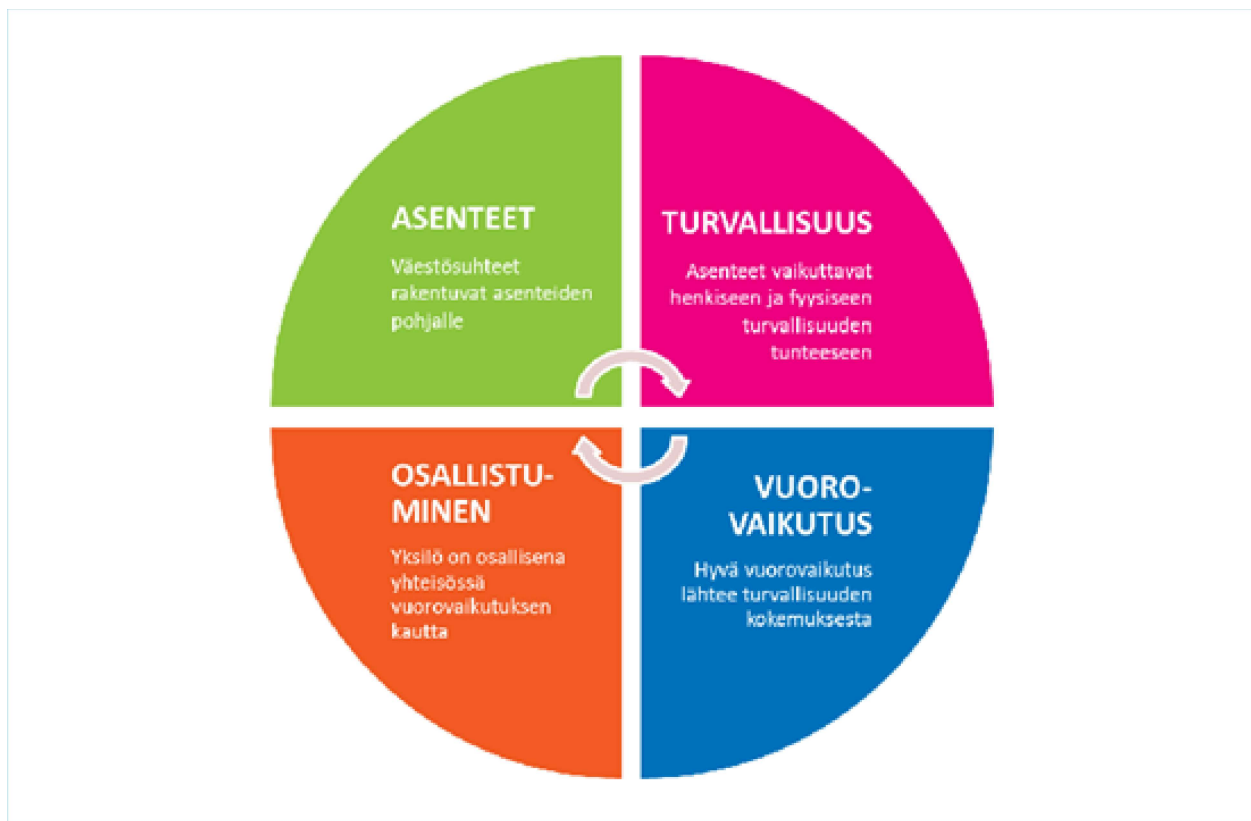
Ukrainasta on saapunut Uuteenkaupunkiin helmikuussa 2022 Venäjän aloittaman hyökkäyssodan jälkeen turvapaikanhakijoita. Maahanmuuttovirasto (Migri) myöntää ukrainalaisille vuoden mittaisen tilapäistä suojelua koskevan oleskeluluvan. Uudessakaupungissa sijaitseva vastaanottokeskus, Medivida, hallinnoi Uuteenkaupunkiin tulleiden ukrainalaisten tilannetta.

Ukrainasta paenneet voivat saada majoituspalveluita kunnasta ilman, että kuntaan perustetaan oma vastaanottokeskus. Maahanmuuttovirasto korvaa kunnille majoituksen kustannukset. Kuntamalli koskee vain tilapäistä suojelua hakeneita ja saavia henkilöitä. Kuntamalli lähtee siitä, että kuntaan asettuneet, tilapäistä suojelua hakeneet ukrainalaiset voisivat halutessaan myös jatkaa asumistaan Uudessakaupungissa.

Uudenkaupungin kouluissa on muutamia ukrainalaisia koululaisia. Maaliskuusta 2023 alkaen kunnat saavat korvausta ukrainalaisista, joilla on kotikunta, mikäli niillä on sopimus ELY-keskuksen kanssa. Migrin kanssa tehdyt sopimukset ovat voimassa niiden osalta, joilla ei ole kotikuntaa. Uudessakaupungissa kotikunnan saaneet ukrainalaiset ovat voineet hakea kaupungin vuokra-asuntoja, ja kaupunki on avustanut elämisessä alkuun pääsemisessä.

3.2. Hyvät väestösuhteet

Yhdenvertaisuuslaki ja Uudenkaupungin kaupungin omat tavoitteet väestönkasvulle luovat perustan sille, että hyviä väestösuhteita tulee Uudessakaupungissa kehittää ja ylläpitää. Lähtökohtana on se, että jokaisella uusikaupunkilaisella on yhdenvertaiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet elää rauhassa, kokea osallisuutta ja toteuttaa itseään. Oikeusministeriö on kehittänyt hyvien väestösuhteiden teoriaa ja politiikkaa. Lisätietoa löytyy osoitteesta: <https://yhdenvertaisuus.fi/hyvatvaestosuhteet.fi>

Laadukas kohtaaminen on aitoa ja inhimillistä, ennakkoluuloista vapaata kuuntelemista ja läsnäoloa. Ihminen otetaan vastaan kokonaisena ja moniulotteisena ja pyritään selvittämään, minkälaista tukea tai apua hän tarvitsee löytääkseen tarvitsemansa asiat ja voidakseen hahmottaa oman paikkansa uudessa ympäristössä ja yhteisössä. Tällaiseen kohtaamiseen tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden kynnyksetön palvelupiste, jonne voi aikaa varaamatta mennä kysymään apua. Erittäin olennaista, ellei jopa kriittisen tärkeää, on saada tietoa suomalaisesta ja uusikaupunkilaisesta kulttuurista ja niin sanotuista puhumattomista ja kirjoittamattomista säännöistä, joiden mukaan yhteisössä toimitaan ja jotka tuntemalla on mahdollista, ei ainoastaan selviytyä, vaan myös menestyä yhteisön jäsenenä.

Jotta hyvät väestösuhteet voisivat toteutua, ihmisten pitää ymmärtää toistensa lähtökohtia ja kyetä keskustelemaan niistä. Tietoa ja keskustelua olisi hyvä olla tarjolla mahdollisuuksien mukaan myös uusasukkaan omalla äidinkielellä. Edellä mainitulla palvelupisteellä voidaan vastata myös tähän tarpeeseen. Monitasoinen ja -tahoinen yhteistyö eri toimijoiden välillä on avainasemassa, jotta kaupungissa voisi vallita avoin kohtaamisen kulttuuri ja hyvät väestösuhteet toteutuisivat parhaalla mahdollisella tavalla.

Yhtenä merkittävänä eri ihmisryhmiä ja yksilöitä yhdistävänä tekijänä toimivat erilaiset yleisötapahtumat, joihin on mahdollista osallistua spontaanisti ja matalalla kynnyksellä, yhtäältä osallistujana, mutta myös halutessaan tapahtuman järjestäjänä.

Myös kaikille kuntalaisille yhteinen kokoontumis- ja kohtaamispaikka, jossa voi viettää aikaa ja hoitaa asioitaan ilman erillisiä ajanvarauksia tai liiallista byrokratiaa, on eräs tärkeimmistä erilaisten ihmisten kohtaamista edistävistä tekijöistä (vrt. kirjasto tmv.). Yllä mainittujen toimenpiteiden mahdollistaminen yhteistyönä kaupungin, yritysten ja yhdistysten kesken toimisi mitä parhaimpana pohjana sekä kotoutumisen tukemisessa että hyvien väestösuhteiden edistämisessä.

4. Kotoutuminen

Uudessa kaupungissa

Kotoutumisessa on tärkeää, että viranomaiset varmistavat palveluiden soveltuvuuden kaikille uusikaupunkilaisille. Kotoutumisen alkuvaiheessa maahanmuuttajille tarjotaan laissa määriteltyjä kotoutumista edistäviä palveluita. Yleensä viimeistään kolmen vuoden kuluttua oleskeluluvan saannista maahanmuuttajat käyttävät muiden kuntalaisten kanssa samoja palveluja. Kotouttamisohjelman ja alkuvaiheen palveluiden tarkoituksena on varmistaa, että maahanmuuttaja saa tarvittavat tiedot ja taidot toimia aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Uudenkaupungin kotoutumisen toimenpideohjelman 2021–2023 työryhmä loi kotouttamisen muistilistan paikallistason toimijoille. Työryhmä haki kattavasti kehittämisen kohteita ja huomioon otettavia asioita laatiessaan aiempaa toimenpideohjelman. Muistilista on edelleen ajankohtainen, ja se on päätetty sisällyttää myös Uudenkaupungin kotouttamisohjelmaan vuosille 2023–2025. Puhuttaessa Uudenkaupungin maahanmuuttajista ryhmään sisältyy henkilöitä, jotka eroavat hyvin paljon toisistaan ja toisaalta edustavat jokainen yksilöinä monimuotoista uusikaupunkilaisuutta. Tavoitteena on, että uudet uusikaupunkilaiset kotoutuisivat hyvin kaupunkiimme ja kokisivat osallisuutta yhteisössä.

Kuvio 1. Kotouttamisen muistilista paikallistason toimijoille

4.1. Viranomaispalvelut kaikille soveltuvina

Viranomaisten täytyy huolehtia siitä, että palveluiden asiakkaat ovat yhdenvertaisessa asemassa. Palveluiden tulee soveltua myös maahanmuuttajille. Viranomaisten vastuulla on, että henkilöstö saa tarvittavat ja ajankohtaiset tietotaidot käyttöönsä palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Myös tulkkauspalvelut, selkokielen käyttö sekä esteettömyys ovat kaikki osa tätä kokonaisuutta. Suomen kielen oppimiseen kannustetaan, jotta tarve tulkkauspalveluiden käytölle vähenisi. Viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisasiassa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi tässä laissa tarkoitetussa asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomaisen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös mm. maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa (Laki kotoutumisen edistämisestä 5§). Tällä hetkellä Uudenkaupungin kaupungilla tulkkauspalvelut tilataan Tulka - tulkkipalvelusta tai Turun tulkkikeskuksesta. Vaihtoehtoina on paikan päällä tapahtuva tulkkaus ja etätulkkaus puhelimen tai videoyhteyden välityksellä. Tulkkia ei tarvitse kuitenkaan aina tilata vaan usein selkokieli auttaa asiakasta ymmärtämään.

Useimmat virastot tarjoavat tietoa ja palvelevat asiakkaita ainakin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Virastoissa on esillä myös hyödyllisiä oppaita ja esitteitä, jotka auttavat henkilöä kotoutumaan. On tärkeää, että yksiköissä osataan käyttää Info Finland -sivustoa, jossa on eri kielisiä materiaaleja.

Kaupungin maahanmuuttokoordinaattorilla on palvelujen yleis- ja yhteensovittamisvastuu. Kaikkien palveluiden tulee olla myös maahanmuuttajille soveltuvia.

TOIMINTAOHJEET VIRANOMAISELLE

Tilaa aina tulkki, jos et ole varma, onko asiakkaasi suomen kielen taito tai oma kielitaitosi riittävä asioiden hoitamiseen.

Käytä tulkkinä vain ammattitulkkiä, älä asiakkaasi puolisoa, sukulaista, tuttavaa, äläkä koskaan lasta.

Tulkki ei osallistu keskusteluun, vaan tekee osapuolten välisen keskustelun mahdolliseksi. Hän ei esiinny puolestapuhujana tai ylimääräisenä viranomaisena.

Tulkki tulkkaa kaiken asiakkaiden välisen keskustelun. Tulkki ei lisää mitään tai jätä mitään pois. Hän on täysin puolueeton ja ehdottomasti vaitiolovelvollinen.

Tulkki voi tehdä omia tulkkauksista helpottavia muistiinpanoja, jotka hän hävittää tulkkauksen jälkeen.

Käyttämällä tulkkipalvelua varmistat, että asiat tulevat välitetyksi oikein. Muista, että tulkin voi tilata, vaikka asiakkaasi ei katsoisikaan sitä tarpeelliseksi. Tulkin käyttö lisää sekä työntekijän että asiakkaan oikeusturvaa.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Vakiinnutetaan maahanmuuttajien monikielinen ohjaus- ja neuvontapalvelu osaksi kaupungin palvelurakennetta	Kehitetään palvelua yhdessä Maahanmuuttajien palveluohjaus – ja neuvonta -hankkeen kanssa	Toimintamalli Ohjauksen ja neuvonnan asiakasmäärät	Kaupungin hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, elinkeinotoimi

4.2. Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen

Alkukartoituksessa selvitetään tarvittavassa laajuudessa maahanmuuttajan koulutus- ja työhistoriaa sekä arvioidaan alustavasti hänen työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet. Alkukartoituksessa selvitetään kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palveluiden tarpeet. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Alkukartoituksen järjestänyt taho ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa eri viranomaispalveluiden piiriin. Mikäli henkilö on työtön työnhakija, työ- ja elinkeinotoimisto toteuttaa alkukartoituksen. Työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille alkukartoitus toteutetaan Uudenkaupungin kaupungin maahanmuuttokoordinaattorin toimesta.

Alkukartoitus tehdään yhdessä kotoutumissuunnitelman kanssa. TE-toimisto ja kunta voivat myös laatia kotoutumissuunnitelman yhteistyössä, jos se nähdään tarpeelliseksi maahanmuuttajan kotoutumisen kannalta. Myös hyvinvointialue voidaan pyytää mukaan kotoutumissuunnitelman laatimiseen.

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan henkilökohtainen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden kautta hän saa riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Suunnitelmaan voi sisältyä kieliopetusta, oman äidinkielen opetusta, yhteiskuntaoppia, luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetuksen täydentäviä opintoja, kotoutumiskoulutus tai muita yksilöllisesti kotoutumista edistäviä toimenpiteitä. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä taikka oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Suunnitelmassa sovitaan koulutukseen, työnhakuun ja työllistymiseen liittyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajat, jotka eivät ole TE-toimiston asiakkaita, saavat tiedon mahdollisuudesta alkukartoitukseen ja kotoutumissuunnitelmaan	Tiedotetaan kohderyhmää ja kaupungin henkilöstöä, jotka ohjaavat asiakkaita mahdollisuudesta alkukartoitukseen ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen	Toteutuneet alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat	Kaupungin hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, elinkeinotoimi

5. Koulutus

Koulutusten suunnittelussa tulee huomioida eri ikäiset, erilaisilla oppimisvalmiuksilla ja koulutustaustoilla olevat maahanmuuttajat. Jokaiselle oppilaalle ja opiskelijalle pyritään löytämään hänelle sopiva koulutuspolku. Kaikki lapset ja nuoret ovat oppivelvollisia Suomessa. Maahanmuuton syy tai oleskeluluvan puute ei saa vaikuttaa lapsen tai nuoren oikeuteen osallistua koulutukseen. Oman kielen ylläpitäminen parantaa lapsen valmiuksia oppia muita kieliä. Vastuu lapsen oman äidinkielen säilyttämisestä ja kehittämisestä on ensisijaisesti perheellä. Perhettä kannustetaan ja tuetaan vaalimaan omaa kieltään ja kulttuuriaan. Ulkomailla suoritettuja tutkintoja voidaan tunnustaa ja rinnastaa suomalaiseen tutkintoon. Tutkinnon tunnustamisessa päätetään siitä, millaisen kelpoisuuden ulkomainen tutkinto antaa työtä tai opiskelu- paikka haettaessa. Tutkinnon tunnustaa pääasiassa Opetushallitus. Tutkintojen tunnustaminen on pakollista Valviran ja Opetushallituksen valvomissa ammateissa.

5.1. Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatustalain (2018) tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista sekä koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan varhaiskasvatuksessa tuetaan monipuolisesti vieraskielisten ja monikielisten lasten kielitaidon sekä kieli- ja kulttuuri-identiteettien ja itsetunnon kehittymistä.

Varhaiskasvatuksen ja kodin välisessä yhteistyössä huomioidaan perheen kieli- ja kulttuuritausta. Erityistä huomiota kiinnitetään eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kohtaamiseen sekä lasten sensitiiviseen vastaanottamiseen ja tukemiseen ryhmän jäsenenä. Lisäksi tuetaan lapsen monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin rakentumista sekä mahdollistetaan luottamuksellinen ja kunnioittava yhteistyö huoltajien kanssa. Perusopetuslain mukaan lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna.

Koulutusten suunnittelussa tulee huomioida eri ikäiset, erilaisilla oppimisvalmiuksilla ja koulutustaustoilla olevat maahanmuuttajat. Jokaiselle oppilaalle ja opiskelijalle pyritään löytämään hänelle sopiva koulutuspolku. Kaikki lapset ja nuoret ovat oppivelvollisia Suomessa. Maahanmuuton syy tai oleskeluluvan puute ei saa vaikuttaa lapsen tai nuoren oikeuteen osallistua koulutukseen. Oman kielen ylläpitäminen parantaa lapsen valmiuksia oppia muita kieliä. Vastuu lapsen oman äidinkielen säilyttämisestä ja kehittämisestä on ensisijaisesti perheellä. Perhettä kannustetaan ja tuetaan vaalimaan omaa kieltään ja kulttuuriaan. Ulkomailla suoritetuista tutkintoista voidaan tunnustaa ja rinnastaa suomalaiseen tutkintoon. Tutkinnon tunnustamisessa päätetään siitä, millaisen kelpoisuuden ulkomainen tutkinto antaa työtä tai opiskelu- paikka haettaessa. Tutkinnon tunnustaa pääasiassa Opetushallitus. Tutkintojen tunnustaminen on pakollista Valviran ja Opetushallituksen valvomissa ammateissa.

Suomen kielen taidon kehittymistä edistetään tavoitteellisesti kielitaidon eri osa-alueilla lasten tarpeista ja edellytyksistä lähtien (vuorovaikutustaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot, kielen käyttötaidot, kielellinen muisti ja sanavaranto sekä kielitietoisuus). Tavoitteena on, että lapsi ymmärtää ja tulee ymmärretyksi erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä omaksuu mahdollisimman ikätasoisien suomen kielen taidon. Lapsi oppii suomen kieltä ollessaan yhdessä suomea puhuvien lasten ja kasvattajien kanssa ohjatussa toiminnassa ja leikitilanteissa. Lähtökohtana S2-opetuksessa on lapsilähtöisyys, toiminnallisuus ja leikki. Lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet, tarpeet ja kielitaidon taso ohjaavat S2-opetuksen suunnittelua ja toteutusta.

- S2-opetus liittyy luontevasti varhaiskasvatuksen oppimisen alueisiin ja esiopetuksen tavoitealueisiin, joita ovat: kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni ja kasvan, liikun ja kehityn.
- Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat: ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ja osallistuminen ja vaikuttaminen. Tavoitteena on, että lapsi oppii ymmärtämään kunkin oppimiskokonaisuuden ja siihen liittyvän tiedon- ja taidonalan ominaisen kielen ja sanaston.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Lapsi ymmärtää ja tulee ymmärretyksi eri- laisissa vuorovaikutus- tilanteissa sekä omaksuu mahdollisimman ikätasoisien suomen kielen taidon.	S2-opetus	Erilaiset tieto- ja taito- kartoitukset	Varhaiskasvatus ja esi- opetus
Arkikielen sujuva käyttäminen	Sanalistat, sadutus, tarinankerronta, tiimin havainnot yms.	Varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitel mat	Varhaiskasvatuksen opettajat
Ikätasoiset tiedot ja taidot			

5.2. Perusopetus

Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan perusopetuksessa huomioon. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri- identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin.

Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja. Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista. Kulttuurista monilukutaitoa voidaan vahvistaa mediakasvatuksella ja ottamalla huomioon oppilaiden ja heidän perheidensä mediakulttuuri.

Oppilaiden opintoja varten voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma. Suunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma. Perusopetuslain mukaan perusopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä, kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Muiden monikielisten oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyyttä sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika. Monikielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamistaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiaine sisällöistä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Oppilaille pyritään tarjoamaan oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti.

Oppilas opiskelee suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun (katso myös Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi.

Maahanmuuttajaoppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma, joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Kun oppilas on juuri muuttanut Suomeen eikä vielä osaa lainkaan suomen kieltä, hän saa valmistavaa opetusta (Valmo). Opetus antaa yleisiä valmiuksia perusopetukseen siirtymiseen. Uudessakaupungissa Valmo-opetusta annetaan alakoululaisille Hakametsän koulussa ja yläkoululaisille Uudenkaupungin yhtenäiskoulussa. Oppilas on oikeutettu Valmo-opetukseen 9 kuukauden ajan, jonka jälkeen hän siirtyy Suomi toisena kielenä (S2)-opetuksen piiriin siihen saakka, kunnes hänellä on riittävät edellytykset suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisten tavoitteiden opiskeluun Valmo.

S2- oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- Oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus - oppimäärän opiskeluun.
- S2-oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opintojen myötä oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteelliseen ajattelun kieleen.
- Opetussuunnitelmassa määrätään, että kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä.
- Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti niin, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan.

- Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe.
- Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot.
- Oppilas siirtyy opiskelemaan suomen kieltä ja kirjallisuutta siinä vaiheessa, kun hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Perusopetusryhmään siirtyminen ja opiskelu	Valmo S2-opetus	Erilaiset tieto- ja taitokartoitukset	Kaupungin opetus-toimi
Sosiaalisten suhteiden toimivuus päivittäisessä vuorovaikutuksessa	Kansainvälisyshankkeet	Yhteisöllisyys koulussa ja vapaa-aikana	Vastuuopettajan (Valmo – ja S2-opettajat) ja luokan/aineenopettajan yhteistyö
Arkikielen sujuva käyttäminen			Koulun hyvinvointihenkilöstö (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja)
Ikätasoiset tiedot ja taidot			
Itsetunnon kehittyminen			Moniammatillinen poikkihallinnollinen yhteistyö
Oman identiteetin löytäminen/maailman-kansalaisuus			

5.3. Aikuisten perusopetus

Aikuisten perusopetus on suunnattu oppivelvollisuusiän ylittäneille, jotka eivät ole suorittaneet kotimaassaan peruskouluopintoja Suomen järjestelmän laajuudessa ja joille peruskoulun päättötodistus olisi tarpeellinen jatko-opintoja ajatellen. Uudessakaupungissa nämä henkilöt ohjataan suorittamaan Nettiperuskoulu tai ohjataan Turun aikuislukion peruskoululinjalle.

5.4. Ammatillinen koulutus ja lukio

Perusopetuksen jälkeen hakeudutaan valtakunnallisessa yhteishaussa toisen asteen opintoihin. Yleisin vaihtoehto on lukio tai ammatillinen toisen asteen tutkinto. Ilman toisen asteen opiskelupaikkaa jääneet tai lisää valmiuksia tarvitsevat henkilöt voivat hakea toisen asteen opintoihin valmistaviin koulutuksiin. Ilman ammatillista tutkintoa olevat voivat hakeutua joustavan haun kautta opiskelemaan lähes ympäri vuoden. Ammatillisen perustutkinnon voi suorittaa koulussa päiväopintoina, näyttötutkintona tai oppisopimuskoulutuksena. Koulutukseen valittavilta edellytetään riittävää suomen kielen taitoa ja kyseisen koulutusmuodon muiden pääsyvaatimusten täyttymistä. Ammatillista koulutusta tarjoaa Uudessakaupungissa Novida. Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella on useampia koulutuksen tarjoajia. Winnova ja Arffman tarjoavat Uudessakaupungissa ELY-keskuksen ostamaa työvoimapoliittista kotoutumiskoulutusta, joka on vahvasti suomen kielen opetusta. Lukiokoulutusta tarjoaa Uudenkaupungin lukio. Novidan ammattiopiston Uudenkaupungin toimipisteessä on tarjolla ammatilliseen koulutukseen valmentava ryhmä eli VALMA. Nämä opinnot on tarkoitettu ensisijaisesti nuorille, mutta myös aikuiset voivat hakeutua opiskelemaan VALMA:lle. Valmistaviin koulutuksiin haetaan valtakunnallisessa valmistavien koulutusten yhteishaussa tai hakemalla suoraan oppilaitokseen.

Novidan ammattiopiston ja Uudenkaupungin lukion toimipaikassa opiskelee noin 140 vieraskielistä opiskelijaa, jotka puhuvat äidinkielenään 27 eri kieltä. Eniten on ukrainaa äidinkielenään puhuvia opiskelijoita. Vieraskielisillä on mahdollisuus poiketa normaalin tutkinnon ammattitaitovaatimuksessa, esim. heidät vapautetaan hakemuksesta ruotsin kielen opetuksesta ja tilalle annetaan suomen kielen opetusta. Novida järjestää myös oppimisvalmiuksia tukevia (OPVA) opintoja tutkinto-opiskelijoille. Tällöin heillä on mahdollisuus saada lisäopetusta suomen kielessä. Vieraskieliset ovat myös muitten erilaisten tukimuotojen piirissä.

Eniten vieraskielisiä on Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA), joka voidaan laatia hyvin yksilöllisten tarpeitten pohjalta. Vieraskielisillä tämä koulutus painottuu suomen kielen opetukseen. Koulutuksessa opiskelee nyt noin 70 opiskelijaa. Vieraskielisiä opiskelijoita opiskelee lähes kaikissa Novidan tutkinnoissa.

Lukiokoulutus on peruskoulun jälkeinen, vapaaehtoinen toisen asteen koulutus. Sen tehtävänä on vahvistaa laaja-alaista yleissivistystä. Lukiokoulutus on pääsääntöisesti kolmivuotinen ja johtaa ylioppilastutkintoon. Lukioon voi hakea, jos on suorittanut perusopetuksen tai vastaavan koulutuksen. Ulkomaisella todistuksella haettaessa lukiot arvioivat erikseen edellytykset suoriutua opinnoista. Vieraskielisten hakijoiden kielitaito testataan kielikokeella hakuvaiheessa. Uudenkaupungin lukiossa opetus on suomenkielistä. Suomi toisena kielenä -oppimäärä on mahdollista suorittaa verkko-opetuksena. Uudenkaupungin lukiossa ei tarjota lukio-opetukseen valmentavaa koulutusta.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Riittävän kielitaidon kehittymisen varmistaminen lukio-opetuksessa maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille	Suomi toisena kielenä opetus, erityisopetus ja oppilashuollollinen tuki	Ylioppilastutkinnon suorittaminen	Uudenkaupungin lukio, erityisopettaja, opiskelijahuolto
Integroituminen osaksi lukion opiskelijakuntaa ja toiminta- kulttuuria	Tutorointi ja oppilashuollollinen tuki kulttuurin, identiteetin ja elämänskatsomuksen sovittamisessa osaksi koulun toimintakulttuuria	Hyvinvointi ja viihtyisyys	Uudenkaupungin lukio, erityisopettaja, opiskelijahuolto
Vieraskielisillä opiskelijoilla on yhdenvertaiset edellytykset menestyä toisen asteen opinnoissa	Tuetaan vieraskielisiä opiskelijoita opintojen aikana järjestämällä suomen kielen opintoja ja muita tukitoimiariittävästi	Lukion / ammatillisten opintojen keskeyttäneiden opiskelijoiden lukumäärä	Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset

6. Aktiivisuus ja osallisuus

Onnistuneen kotoutumisen kannalta on tärkeää, että maahanmuuttaja löytää itselleen mielekkäitä ja merkityksellisiä tapoja kiinnittyä omaan yhteisöönsä. Kontaktipintoja omaan yhteisöön voi vahvistaa esimerkiksi hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden - kuten kirjastotoimen, kulttuuripalveluiden, museoiden, liikuntapalveluiden, nuorisopalveluiden, kansalaisopiston ja musiikkiopiston- palveluiden kautta. Yhteisöllisyys, osallisuus ja tasa-arvon toteutuminen vaatii selkeitä toimenpiteitä, joita kartoitetaan ja kehitetään Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE)- työn avulla. Tavoitteena on tuottaa selkeä suunnitelma ja raportoida sen toteutumista vuosittain.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Monialainen kotouttamista tukeva työ kantaväestön ja uusukilaisen väestön integroimiseksi ja osallisuuden vahvistamiseksi yhteisöön tilojen ja yhteisen toiminnan kautta	Yhteiskehittäminen Hakametsässä (kaupunki; vaka, opetus, sosiaali-, nuoriso, kulttuuri; srk, asukas-luotsaus hanke; asukasyhdistys, THL)	Säännöllinen yhteiskehittäminen käynnissä; suunnittelutapaamiset ja toimenpiteet	Hyte-ohjausryhmä Kotouttamisryhmä Hyvinvointijohtaja

6.1. Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden toiminta on suunnattu kaikille kaupunkilaisille. Esimerkiksi Lasten kuu – marraskuu kulttuurikuukauden aikana järjestetään monipuolista maksutonta ohjelmaa eri kohderyhmille. Kulttuuripalvelujen toiminnan suunnittelussa pyritään suunnittelemaan toimintaa myös kohdennetusti maahanmuuttajille ja uusukilaisille.

Kirjastossa on paljon maahanmuuttaja-asiakkaita. He tutustuvat kirjaston palveluihin kielikoulutuksen yhteydessä. Usein maahanmuuttajat tulevat kirjastoon hoitamaan virallisia asioitaan ja saavat kirjastosta tukea viestintätekniikan käytössä.

Kiinnitämme huomiota henkilökunnan kielitaitoon. Osallistuminen Vaskin monikulttuurisuuskoulutuksiin. Suomea ulkomaalaisille -kielikursseja hankitaan enemmän. Opastamme muunkielisen sanomalehtiaineiston käytössä. Kerromme kuinka asiakas saa omankielistä kirjallisuutta käyttöönsä monikielisen kirjaston kokoelmista. Autamme tiettyyn rajaan asti viranomaisten suuntaan käytävässä "paperisodassa". Maahanmuuttajia ollut kotouttamiskoulutuksen "kielityöharjoittelussa" kirjastossa.

Normaalit museovierailut eivät erottele asiakkaan kotipaikkaa, museossa on totuttu eri paikkakunnilta ja maista tuleviin asiakkaisiin. Päiväkoti-, koululais- ja opiskelijaryhmissä on mukana enemmän maahanmuuttajataustaisia. Winnovan ja Arffmanin maahanmuuttajaopiskelijat käyvät opettajan johdolla tutustumassa museoon ja suomalaisen kulttuurin perinteisiin.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Tuki kielenoppimisessa	Oppimateriaalin lainaaminen	Lainausmäärät	Kirjastopalvelut
Osallistuminen kotouttamisohjelmaan	Kirjasto ottaa vastaan kielipainotteisia työharjoittelijoita	Työharjoittelijoiden määrät	Kirjaston henkilökunta
Digituki maahanmuuttajien sähköisesti tapahtuvassa asiainhoidossa	Digituki maahanmuuttajien sähköisesti tapahtuvassa asiainhoidossa	Digituen määrä	Kirjaston henkilökunta
Kulttuuripalvelut maahanmuuttajille	Eri kohderyhmille suunnatut kulttuuritapahtumat	Tapahtumien määrä	Kulttuuripalvelut

6.2. Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen tavoitteena on, että maahanmuuttajat käyttävät jo olemassa olevia monipuolisia liikuntapalveluja, tarjontaa Uudestakaupungista löytyy monen eri tahon järjestämänä. Uudessakaupungissa toimii lukuisia kolmannen sektorin toimijoita, joiden tavoitteena on kaupunkilaisten liikkumismahdollisuuksien edistäminen. Seuratoiminnassa mukana oleminen luo myös yhteisöllisyyden tunnetta ja näin tuo arvokkaan lisän kotoutumiseen.

Yhteisen kielen löytäminen on usein haasteena asiakaspalvelu- ja ohjaustilanteissa. Lasten uimaopetusryhmissä on lähes päivittäin maahanmuuttajataustaisia lapsia, joiden kanssa on kielimuuri, joten opetusta toteutetaan usein elekielen ja näyttöjen avulla. Myös sähköisten palveluiden kuten liikuntatilojen varausjärjestelmän käytön kanssa, on haasteita.

Tarvittaessa palvelujen saavutettavuuden osalta järjestetään maahanmuuttajille neuvontaa ja tutkimismahdollisuuksia, jotta siirtyminen omatoimiseksi liikunnan harrastajaksi tai ohjattujen ryhmien asiakkaaksi sujuisi vaivattomasti. Liikuntapalvelujen liikuntaneuvonta toimii myös maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalveluna. Maahanmuuttajataustaisille ryhmille on myös järjestetty Winnovan kanssa yhteistyössä infotilaisuuksia kuten ohjattuja tutustumiskertoja uimahalliin. Liikuntapalvelut on ollut yhteydessä kaupungin suurimpiin työnantajiin ja ammattiliittoihin, jotta he informoisivat maahanmuuttajataustaisia työntekijöitään tarjolla olevista liikuntaan liittyvistä eduista paremmin.

Palvelujen saavutettavuutta ja käyttöä on pyritty kehittämään kääntämällä tärkeimpiä www-sivuja englanniksi, liikuntapaikoilla ohjeita on käännetty englanniksi sekä osin kuvitettu ymmärtämisen helpottamiseksi. Liikuntaneuvontaa on saatavilla myös englanniksi.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajien uimataidon parantaminen	Kohderyhmälle suunnatut uimakoulut	Toteutuneet uimakoulut	Liikuntapalvelut/ Liikunnanohjaaja
Maahanmuuttajat löytävät jo olemassa olevien liikuntapalvelujen pariin.	Liikuntapalveluiden ja liikuntapaikkojen saavutettavuutta arvioidaan maahanmuuttajien näkökulmasta, kun valmistellaan kaupungin liikkumisen edistämisen ohjelmaa vuosille 2021–2025	Ohjelman toimenpiteissä huomioitu monikanavainen viestintä	Liikuntapalvelut

6.3. Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden toiminta on suunnattu kaikille nuorille, tällä hetkellä ei ole kohdennettua nuorisotyötä maahanmuuttajille. Tyypillisesti nuoret löytävät nuorisopalveluiden toimintaa ystävien ja sosiaalisen median kautta. Tämä toteutuu niin kantaväestön kuin maahanmuuttajienkin kohdalla. Vuonna 2022 erityisesti ukrainalaisia nuoria on löytänyt nuorisotaloille. Etsivässä nuorisotyössä on asiakkaina paljon Uuteenkaupunkiin muuttaneita nuoria, joilla on erilaisia tuen tarpeita. Asiakkaat ohjautuvat toisten toimijoiden, viranomaisten ja perheiden kautta. Tiivis yhteistyö koulujen kanssa mahdollistaa nuorten ohjautumisen eri toimintoihin ja palveluihin.

Nuorisopalveluiden materiaalia käännetään englanniksi tarvittaessa, mm. yleisesite on kaksikielinen. Kesäajan 2022 nuorisopalveluiden tapahtumista tehtiin esite englanniksi ja ukrainaksi. Tapahtumajulisteita käännetään omin voimin sen mitä henkilökunnan kielitaito antaa myöden. Kääntämiseen ei ole varattu erillistä budjettia. Henkilökunnan englannin kielentaitoa pyritään pitämään yllä.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Nuorisopalveluiden toimintaa markkinoidaan kaksikielisesti	Käännöksistä huolehditaan itse, sekä varataan budjettiin rahaa niiden ostamista varten	Käännösmäärät	Nuorisopalvelut
Nuorisopalveluiden toiminta löytää uusukilaiset nuoret	Toimintaa markkinoidaan laajasti, ja kannustetaan kaveriporukoita mukaan toimintaan	Uudet kävijät tilastoidaan erikseen	Nuorisopalvelut
Nuorisopalveluiden toiminnan saavutettavuutta arvioidaan systemaattisesti	Nykyiseen toiminnan arviointimalliin lisätään saavutettavuuden kriteereitä, mm. monikielisyys	Arviointi tehdään puolivuositain ja se kirjataan pöytäkirjaan	Nuorisopalvelut

6.4. Vapaa sivistystyö

Vakka-opisto on järjestänyt jo usean vuoden ajan suomen kielen koulutusta sekä myös erillistä ns. Umako-koulutusta, jossa on kielen lisäksi myös kotouttamisasiota.

Kurssimäärät ovat kasvaneet ja työmäärä lisääntynyt. Opiston henkilökunnassa on muutamia maahanmuuttajataustaisia tuntiopettajia. Maahanmuutto ei ole opistolle uusi ilmiö, vaan vaikuttanut toimintaan jo pidempään, esim. suomen kielen kursseille oli kysyntää ennen kuin niiden rahoitus Opetushallituksesta toteutui. Suomen kielen ryhmiä on perustettu kysynnän mukaan, ryhmiä on järjestetty myös esim. vuorotyön mukaan (voi osallistua aamun tai illan ryhmään vuoroviikoin), suomen koulutusta on systematisoitu ja kehitetty koko ajan.

Suomen kielen opetukseen on haettu ja saatu ulkopuolista rahoitusta. Vakka-opisto on keväällä 2023 saanut rahoitusta suomen kielen opetuksen hankkeeseen, joka suunnataan kotoutumisajan ylittäneille maahanmuuttajille, jotka eivät ole enää oikeutettuja kotoutumispalveluihin. Hankkeen on tarkoitus kestää kaksi vuotta.

Opiston viestintää ja tiedotusta on pyritty kehittämään eri kanavissa uusien asukkaiden palvelemiseksi, mutta niiden toteutusta hankaloittavat monet ainoastaan suomen kielellä käytettävät järjestelmät. Suomen kielen koulutus joutuu reagoimaan jatkuvasti autotehtaan toimintoihin, ja paljon asioita on selvitettävä itse, esim. miten sopeuttaa kurssit tehtaan vuoroihin. Yhteistyötä on tehty ja kehitetty kaupungin sosiaalitoimen, TE-palveluiden ja MLL:n kanssa. Molemminpuolinen tiedotus ja koordinointi tarpeen, opistoltakin kysytään paljon apua monenlaisiin asioihin ja henkilökunnan pitäisi osata neuvoa tie oikeanlaisen avun luo.

6.5. Taiteen perusopetus, Vakka-Suomen Musiikkiopisto

Musiikkiopisto-opinnot soveltuvat eri-ikäisille ja kulttuuritaustaltaan erilaisille ihmisille. Soiton- ja laulunopiskelu sekä musiikkiopiston ryhmät tarjoavat laadukkaan harrastusmahdollisuuden ja tukevat ulkomaalaistaustaisen henkilön kotoutumista. Musiikkiopiston konserttitoiminta on myös avointa kaikille ja useisiin tapahtumiin on vieläpä vapaa pääsy. Musiikkiopistoon voi hakea oppilaaksi toukokuussa ja paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Musiikkiopisto-opintoihin hakeutuu enemmän ulkomaalaistaustaisia opiskelijoita	Tiedotus musiikkiopisto-opinnoista ja opintoihin hakeutumisesta monikanavaisesti ja saavutettavammin	Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden määrä suhteessa kaikkien opiskelijoiden määrään = Ulkomaalaistaustaisten osuus Uudenkaupungin asukasmäärästä. (V. 2022 tilastossa 10 %)	Musiikkiopiston rehtori yhdessä henkilöstön kanssa

6.6. Järjestötoiminta osana arkea

Järjestötoiminnan tarkoituksena on edistää hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta. Järjestöt työskentelevät lähellä toimintaympäristönsä asukkaiden arkea. Osallisuus on pitkälti kuulumisen ja mukana olemisen tunnetta. Se on myös mahdollisuuksia osallistua ja tuottaa erilaista toimintaa, olla mukana aktiivisena toimijana. Yhdessä muiden kanssa oppii uutta ja vahvistaa vuorovaikutuksen kautta käsitystä itsestä osana yhteisöä. Osallisuuden kokemukset rakentuvat pienistä arjen asioista, kuten huomioiduksi tulemisesta, sosiaalisista verkostoista ja erilaisista kohtaamisista.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Yhdistystoimijat laajemmin ja vahvemmin mukaan kotouttamiseen	Yhdistysohjelman toimeenpano	Kehittämishanke käynnissä ja toimenpide-suunnitelma huomioitu monikulttuurisuustyön kehittämisen näkökulmasta	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut/ Hyvinvointijohtaja
Avustetaan uuskaupunkilaisten hyvinvointia edistävää toimintaa	HYTE-avustus	Toimenpiteiden toteutumisen seuranta; Koulutus Avustuksen käyttö Kotouttamista tukeva ohjelmatyö	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut/ Hyvinvointijohtaja

7. Työ ja elinkeino

Uuteenkaupunkiin muutetaan usein työn vuoksi. Kaikille kuntalaisille yhteisiä haasteita ovat muun muassa työpaikkojen puute ja mahdollisesti työllistymistä rajoittava perhetilanne. Erityisesti maahanmuuttajia koskevia haasteita ovat tiukat kielivaatimukset ja ennakkoluulot. On kuitenkin vältettävä maahanmuuttajien tarkastelua yhtenä ryhmänä työllistymisessä ja työttömyydessä. Työllistymiseen vaikuttaa mm. kielitaito, koulutus, työkokemus, sukupuoli, maahanmuuton syy, henkilökohtaiset ominaisuudet, mahdolliset ennakkoluulot, omat kontaktit jne. Jokaisella ihmisellä on osaamista, joka oikein käytettynä voisi hyödyntää sekä henkilöä itseään että lisätä Uudenkaupungin elinvoimaisuutta. On syytä panostaa yhä enemmän osaamisen tunnistamiseen.

Osaamisen tunnistamisen paikkoja ovat mitä moninaisemmat toimintaympäristöt. Perinteisten koulutus- ja työympäristöjen lisäksi osaamisen tunnistaminen ja ohjaustyö tulisi ulottaa läpi yhteiskunnan. Tällöin osaamisen tunnistamisen ympäristöinä, kotoutumisen sekä osallisuuden edistäjinä toimivat myös kolmannen sektorin verkostot ja vapaaehtoisuhteiset. Onnistunut kotoutuminen ja osallisuus edistävät koulutukseen ohjautumista ja työllisyyttä. Julkisen sektorin palveluohjaukseen on kuitenkin panostettava lisää. Eri elämäntilanteisiin ja niihin liittyviin palveluiden nivelvaiheisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota kotoutumisen ja työllisyyden edistämiseksi.

7.1. Elinkeino ja työllisyyspalvelut

Uudenkaupungin kaupunki panostaa erityisesti nuorten, pitkäaikaistyöttömien sekä monialaista tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluihin. Maahanmuuttaja-työnhakijoiden palvelut ovat osa Työikäisten palvelutarjontaa työllistämistiimissä. Elinkeinopalvelut auttavat tarvittavien yrityskontaktien luomisessa ja toteuttaa yrityksille suunnattuja työpajakokonaisuuksia monikulttuuriseen työyhteisöön liittyvistä teemoista.

Muiden kuin suomen- tai ruotsinkielisten osuus kaupungin väestöstä on kasvanut merkittävästi, kun alueelle on vuoden 2018 jälkeen muuttanut kasvava joukko maahanmuuttotautaisia työntekijöitä perheineen. Vuonna 2022 alkanut Ukrainan sota lisäsi entisestään maahanmuuttotautaisia kaupungissa. Integroitumista edistetään lisäämällä vieraskielistä tiedottamista sekä tuomalla monikanavaisesti esille alueen hyviä elämisen edellytyksiä. Lisäksi edistetään maahanmuuttotautisten henkilöiden ja yhteisöjen edellytyksiä osallistua aktiivisesti ja omaehtoisesti kaupungin tapahtumiin.

Englannin kielellä saatavan informaation lisäämiseksi vuonna 2021 avattiin My life in Uusikaupunki -Facebook ryhmä. Se toimii paitsi vieraskielisten keskustelu- ja tiedonhakufoorumina, niin sen kautta myös vastataan kaupungin palveluja ja toimintoja koskeviin kysymyksiin. Kaupungin markkinointiin tarkoitettu suomen- ja englanninkielinen sivusto www.Ukilife.fi avattiin huhtikuussa 2021, ja sivustolle tuotetaan artikkeleita säännöllisesti.

Alueelle muuttamisen edellytyksiä ja houkuttelevuutta on pyrittävä lisäämään. Samalla on tuettava myös heidän integroitumistaan yhteisöön ja juurtumista alueelle, jolla ennaltaehkäistään potentiaalisten ongelmien syntymistä sekä maahanmuuttajien muuttotaakkaa takaisin suuriin kaupunkeihin. Elinkeinoitoimi edistää integroitumista yhteisten tapahtumien järjestämisessä.

Ukipolis Oy on Uudenkaupungin, Laitilan, Vehmaan, Taivassalon, Kustavin ja Pyhärannan kuntien omistama kehittämisorganisaatio, joka palvelee Vakka-Suomen seutukunnan yritys- ja elinkeinotoimintaa. Ukipolis Oy vastaa Uudenkaupungin kaupungin elinkeinopolitiikan toteutuksesta, kasvuyritysten tarvitsemista palveluista, aluemarkkinoinnista, viennin ja myynnin sekä investointien ja työpaikkojen edistämisestä. Se toimii yritysten aktiivisena kumppanina ja kasvun mahdollistajana, sekä kehittää määrätietoisesti eri toimialojen yritystoimintaa.

MOPPI-hanke (maahanmuuttajien neuvonta- ja ohjauspalvelut-hanke) vastaa Vakka-Suomen alueen nopean kasvun haasteisiin. Tavoitteena on toimiva ja aktiivinen palveluverkosto, jonka avulla turvataan viihtyisä ja toimiva elinympäristö kaikille alueen asukkaille. MOPPI-hanketta edelsi Asukasluotsaus-hanke.

Vakka-Suomen Uusyrityskeskus Oy tarjoaa veloitusneuvontaa ja konsultointia yritystoimintaa harkitseville henkilöasiakkaille ja vähän aikaa toimineille yrityksille Vakka-Suomen seutukunnassa. Ukipolis Oy tukee turvapaikan saaneiden henkilöiden kotouttamista tarjoamalla yrityspalveluita, jotka vastaavat meneillään olevaan tarpeeseen ja kannustavat matalalla kynnyksellä tutustumaan yritystoimintaan. Kaikille maahanmuuttajille tarjotaan informaatiota yritystoiminnan käynnistämisestä, kartoitetaan kansainvälisiä vientiverkostoja ja Invest In -mahdollisuuksia, kerätään tietoa turvapaikan saaneiden yrittäjyyteen liittyen sekä pilotoidaan vaateiden mukaista maahanmuuttajien yrittäjyysvalmennusta valikoituneille myönteisen päätöksen saaneille henkilöille. Tämän toiminnan kautta saadaan lisää tietoa kohderyhmän pidemmän aikavälin koulutustarpeista. Toiminnalla tuetaan turvapaikansaaneiden kotouttamista tarjoamalla heille verkostoja ja mahdollisuuksia tutustua suomalaiseen yhteiskuntaan yrittäjyyteen liittyvän toiminnan kautta.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Yhteisöllisyyden lisääminen hyödyntämällä kaupungin tapahtumia	Maahanmuuttotapahtumien verkoston hyödyntäminen tapahtumasuunnittelussa ja englanninkielisen informaation jakaminen.	Toiminnan aktiivisuus.	Elinkeinotoimi
Kaupungin kiinnostavuuden ja positiivisen mielikuvan edistäminen.	Tuotetaan ja jaetaan tavoitettavuuden kannalta oikeita kanavia pitkin kaupungin asumisesta ja elämisestä positiivisesti kertovaa materiaalia.	Tuotetun materiaalin ja saavutettujen lukijoiden määrä.	Elinkeinotoimi

7.2. TE-toimiston kotoutumispalvelut

TE-toimistossa voi rekisteröityä työnhakijaksi, jos henkilöllä on oikeus ansiotyöhön oleskelulupansa perusteella, eikä oleskelulupaan liity työnantajaa koskevia rajoituksia. Myös EU-maan, ETA-maan ja Sveitsin kansalaiset ja kansalaisten perheenjäsenet voivat rekisteröityä työnhakijaksi. Työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitynyt työnhakija voi saada Kelasta tai työttömyyskassasta työttömyysetuutta, jos etuuden maksamiselle ei ole mitään estettä. Jos työnhakijalla on oikeus ansiotyöhön tilapäisen oleskeluluvan perusteella, ei hänellä ole oikeutta työmarkkinatukeen.

TE-toimistossa on maahanmuuttajille erikseen suunnattuja kotoutumispalveluita sekä kaikille asiakkaille suunnattuja palveluita. Maahanmuuttajien alkuvaiheen kotoutumispalveluja ovat ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma sekä kotoutumiskoulutus ja kotoutujan omaehtoinen opiskelu. TE-toimisto ohjaa työttömän maahanmuuttajan hänen palvelutarpeensa mukaiseen palveluun. Kotoutumiskoulutuksessa opiskellaan suomen kieltä sekä tarvittaessa luku- ja kirjoitustaitoa. Opintoihin sisältyy myös yhteiskunnallisten, kulttuuristen ja muiden Suomeen kotoutumista edistävien tietotaitojen opetusta sekä käytännön työelämäjaksoja.

Kotoutumiskoulutuksessa työnhakija saa valmiudet työelämään ja jatko-opintoihin. Uudessakaupungissa kotoutumiskoulutus on hankittu Winnovalta ja Arffmanilta. Kotoutumiskoulutus aloitetaan noin 3 kuukautta kestäväällä 1. moduulilla, jonka jälkeen koulutus jatkuu kotoutujan aiemman koulutuksen ja työkokemuksen sekä tavoitteiden mukaisilla ammatillisilla osioilla.

Kotoutujien omaehtoisia opintoja, kuten peruskouluopintoja ja ammatillisiin opintoihin valmentavia opintoja, TE-toimisto tukee työttömyysetuudella, jos opinnoista on sovittu kotoutumissuunnitelmassa ennen opintojen aloittamista. Kotoutumissuunnitelmaan voidaan sisällyttää myös esimerkiksi uravalmennusta, työhönvalmennusta, työkokeiluja ja ammatillista työvoimakoulutusta. Maahanmuuttajan työllistymisen edistämiseksi TE-toimisto voi myöntää palkkatukea työnantajalle, jos tämä työllistää maahanmuuttajan.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajille on tarjolla mahdollisuuksia osaamisensa kehittämiseen ja työllistymiseen	Tiivistetään yhteistyötä oppilaitosten kanssa, jotta jokaiselle kotoutujalle järjestyy hänen palvelutarpeensa mukainen palvelu esim. kotoutumiskoulutus tai omaehtoinen opiskelu	Kuinka moni kotoutumiskoulutuksen ja työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisten opintojen päättäneistä on 3kk koulutuksen päättymisen jälkeen työttömänä työnhakijana	TE-toimisto yhdessä oppilaitosten kanssa

8. Sosiaali- ja terveystoimet

Sosiaali- ja terveystoimet ovat siirtyneet Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varhalle 1.1.2023 alkaen. Uudessakaupungissa maahanmuuttajien sosiaalipalvelut koostuvat pääosin samoista peruspalveluista, joita muillekin kuntalaisille tuotetaan. Sosiaali- ja terveystoimien maahanmuuttajille tarjoamat palvelut tarkentuvat vuoden 2023 aikana.

9. Asuntotoimi

Uudenkaupungin asuntotoimessa kaikki hakijat ovat samanarvoisia ja täyttävät joko sähköisen tai paperisen hakemuksen. Asuntohakemus on voimassa 3 kuukautta. Hakijoiden luottotiedot tarkistetaan Suomen Asiakastieto Oy:n rekisteristä. Kaikkien asuntoon muuttavien tulotodistukset: palkka-, eläke-, opintotuki-, työttömyyspäiväraha yms. todistukset sekä verotuspäätös viimeksi toimitetusta verotuksesta kaikilta asuntoon muuttavilta yli 18-vuotiailta. Muut liitteet tarvittaessa:

- opiskelutodistus
- todistus työn alkamisesta, kirjallinen irtisanominen, häätöpäätös tai määräaikainen vuokrasopimus
- raskaustodistus
- selvitys omaisuuden käyvästä arvosta
- luotonantajan todistus asuntovelosta
- selvitys maahanmuuttajilta oikeudesta oleskella maassa
- asunnonhakua varten laadittu lääkärintodistus
- terveystarkastajan lausunto asunnon asumiskelvottomuudesta

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Asumisen taitojen varmistaminen	Ohjaus ja neuvonta	Ohjauksen ja neuvonnan asiakasmäärät	Asukasneuvoja / elinkeinotoimi

10. Kotouttamisen edistämisen seuranta

Kotouttamisohjelman päivitys ja seuranta tulee olla jatkuvaa. Kaupungin maahanmuuttokoordinaattorilla on vastuu kotouttamisohjelman ajantasaisuudesta. Uudenkaupungin kaupunki on tehnyt kotouttamisen toimenpideohjelmasta aiempina vuosina seurantaraportin, ja tätä käytäntöä aiotaan jatkaa, jotta kotoutumisen edistämistä seurataan vuosittain. Seurantaraportin kokoamisesta on vastuussa myös kaupungin maahanmuuttokoordinaattori. Kotouttamisohjelman ajantasaisuus tulee varmistaa vuoden 2023 aikana, kun on selvinnyt, miten sosiaali- ja terveyspalveluita Uudessakaupungissa jatkossa järjestetään. Kotouttamisohjelma tulisi käydä läpi vuosittain, jotta se pysyy ajantasaisena ja palvelee alueen maahanmuuttajia aina sen hetkisessä tilanteessa.

11. Yhteenveto

Kotouttaminen vaatii eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Ohjelmassa on esitelty paljon eri tahoja ja toimenpiteitä, jotka tarjoavat maahanmuuttajille mahdollisuuden hyvään kotoutumiseen Uudessakaupungissa. Tasapuolisen ja kokonaisvaltaisen integraation toimeenpaneminen vaatii myös uusien toimintamallien jalkauttamista.

Maahanmuuttajien palveluiden toteuttamisesta vastaavat kunnan ja valtion toimijat. Kunnan vastuulla on laatia kotouttamisohjelma ja varmistaa kaikkien kunnan tarjoamien palveluiden soveltuvuus myös maahanmuuttajille. Kotouttamisohjelmassa mainittuja valtion toimijoita ovat TE-toimisto, ELY-keskus, Kansaneläkelaitos (KELA) ja maistraatti. Kotoutumista tapahtuu paljon myös vapaa-ajalla. 3. sektori on merkittävässä roolissa kotoutumisen edistämässä ja hyvien etnisten suhteiden luomisessa. Koulutus varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin on erittäin tärkeää kotoutumisen kannalta.

Koulutuksesta puhuttaessa täytyy tulevaisuudessa keskittyä entistä enemmän siihen, että maahanmuuttajaoppilaat ja -opiskelijat saavat tietoa eri koulutusmahdollisuuksista ja että heitä ohjataan systemaattisesti jatko-opintoihin.

Ihminen on fyysis- psyykkis- sosiaalinen kokonaisuus. Kun jollakin näistä elämän osa-alueista tulee haasteita, tarvitaan terveyspalveluiden ammattilaisten apua. Kun elämän eri osa-alueet ovat tasapainoissa ja ihmisen voimavarat ovat hyvät, hänellä on hyvät edellytykset kotoutua Uuteenkaupunkiin. Uudenkaupungin tavoitteena on se, että maahanmuuttajat ovat aktiivisia kansalaisia ja he osallistuvat erilaisiin aktiviteetteihin. Kaupungin nuorisopalvelut tukevat erityisesti nuorten maahanmuuttajien kotoutumista. Kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut tarjoavat erilaisia vapaa-ajan aktiviteetteja, ja erilaiset järjestöt tarjoavat maahanmuuttajille osallisuuden kokemuksia. On erittäin tärkeää, että maahanmuuttajat myös osallistuvat kunnalliseen päätöksentekoon.

Tämä kotouttamisohjelma on vuosille 2023–2025. Tänä aikana kaikkien eri toimijoiden on syytä entisestään tiivistää yhteistyötä, jotta voimme yhdessä tarjota uusille uusikaupunkilaisille mahdollisimman hyvät puitteet kotoutua. Meidän on tärkeää juurruttaa olemassa olevaa toimintaa osaksi kunnan perusideologiaa. Jokaisen tahon täytyy ottaa vastuuta ohjelman toteutuksesta. Maahanmuuttajien onnistunut kotoutuminen on meidän kaikkien yhteinen tavoite.